

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisele
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emrich Lasner.
Halmrich Schalak. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmonă pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar și învoială.
RECLAME pe pagina a S.a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 45)

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, eteșiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 247.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 7 (19) Noemvre.

1899.

Din cauza s-tei sărbători țiarul nu va
apăre până Marți seara.

In ajunul Sinodului din Blașiū.

Peste câteva zile se va întruni
sinodul arhidieceșan convocat la
Blașiū pentru a se ocupa de marele
ceștiuni și probleme, ce se impun
clerului în aceste zile grele, ce le
străbate biserica română unită.

Acest sinod, de mult dorit de
întregul cler, are în împrejurările
critice de față o însemnătate deo-
sebită, care întrece chiar pe aceea
a sinodelor memorabile dela 1850,
1868 și 1869.

Când s'au ținut aceste Sinode
vremurile erau mai liniștite și mai
puțin amenințătoare pentru noi. Abia
la 1869 s'a ivit pericolul, ce ame-
nintă ađi în măsură așa de mare
independența și caracterul național
al bisericii. De aceea părinții ace-
lui sinod din Blașiū au avut preve-
derea de a-l preîntîmpina, întărind
din nou în mod solemn hotărîrile
sinodelor electorale dela 1850 și
1868, și cerend pe temeiul puncte-
lor sinodale dela 1868, cari recu-
nosc dreptul sinodal al mirenilor, să
se convoce congresul provincial
mixt, seu în cazul cel mai rău sino-
dul arhidieceșan mixt.

Părinții sinodului, ce se va in-
truni Mercuria viitoare în Blașiū, vor
sta erășii înaintea marelui întrebări,
dăcă pot ei lua singuri răspunderea
situațiunei critice, ce s'a creat bise-
ricei noastre naționale prin uneltirile
neîntreprinse ale adversarilor ei, ori
că, stând pe baza vechilor postulate
ale clerului și poporului, vor pre-
tinde sus și tare respectarea drep-
turilor bisericii, întemeiate în pra-
vila și datina cea vechiă a bisericii
răsăritului și în actele mai noue
emanate dela Sf. Scaun apostolic,
dela monarch și dela legislațiune?

S'ar păre, că între punctele în-
șirate în circulara convocătoare nu
se află și această mare ceștiune, dela
a căreia rezolvare, după convingerea
noastră, atărnă ađi totul. Și totuși,

de vom examina mai de aproape acele
puncte, vom vedé și va trebui să
recunoscem, că deslegarea lor atărnă
aprope cu totul dela deslegarea ma-
rei ceștiuni de drept și de esistență,
care a preocupat în primul rând pe
părinții sinodelor amintite mai sus
și care este ađi obiectul îngrijirilor
tuturor credincioșilor bisericii.

Ori dără importanta întrebare
privitoare la ajutorarea preoțiinei și
în genere la îmbunătățirea stărei
materiale a clerului; ore întrebarea
promovării intereselor noastre bise-
ricești-scolastice și a educațiunei reli-
giose-morale a poporului; ore cești-
tunile asemenea grave și impor-
tante privitoare la administrațiunea
averilor bisericești și fundamentale;
ore, în fine, ceștiunea de tot gravă
a independenței și autonomiei bise-
ricei — se vor puté ele deslega în
mod mulțămitor și spre binele în-
tregii bisericii numai din partea cle-
rului, fără concursul puternic și ac-
tiv al întregului popor credincios?

Noi credem că nu, și desfidem
pe ori și care membru din cler, în-
cepend dela Metropolitul până la
cel mai sorman preot dela sate, să
ne spună, dăcă se pôte cugeta o
apărare cu succes a drepturilor bi-
sericești și a propășirii ei în totă pu-
terea cuvântului pe temeiul acestor
drepturi, fără de o puternică con-
lucrare a preoțiinei cu mireniimea?

Mai întâi de toate este cu ne-
putință și de a ne gândi numai, că
clerul va fi în stare să porțe și ducă
la un sfârșit victorios lupta cea grea,
ce se impune bisericii de cătră acei
factori streini de ea, cari umblă să
nimicéscă organismul și caracterul
ei străvechiū și să o contopéscă cu
biserica catolică ungaréscă.

Cumcă acesta este astăđi și con-
vingerea clerului român unit o do-
vedesc dorințele și postulatele espi-
mate în multe din sinodele protopo-
pesci, ce s'au ținut în timpul din
urmă în vederea stărei amenințătoare,
în care au ajuns marele interese ale
bisericii.

Preoții noștri uniți, cari au in-

țelegere și pătrundere pentru situa-
țiunea de față a bisericii, vedé și
sunt convinși, că este timpul suprem,
ca să între în totă puterea ei bi-
serica viuă și clerul și poporul să-și
unéscă puterile, conlucrand în adu-
nări bisericești mixte în apărarea și
ducerea în împlinire a dreptului de
autonomiă garantat al bisericii. De
aceea ei cer cu insistență conchiă-
marea de sinode mixte, cer, ca cu
puteri unite să stăruéscă clerul și
poporul, ca să-și aibă și biserica ro-
mână unită congresul seu provincial
compus din clerici și mireni pentru
conducerea afacerilor administrative
esterne, școlastice și fundamentale.

Indator/rea și răspunderea cle-
rului e mai mare ca ori și când în mo-
mentele de față. căci astăđi se trac-
téză nu numai de bunăstarea și de
progresul, ci chiar de esistența bi-
sericești române unite, căci cine va
puté crede, că ea ar mai avé pu-
tere de viață atunc, când ar înceta
de a mai fi biserica românească, când
clerul ei, fundațiunile ei, instrucți-
unea și educațiunea în școlele ei ar
ajunge pe mâna celor mai hotărâți
adversari ai dezvoltării noastre na-
ționale?

De această dorință și de acest
mare postulat al clerului și popo-
rului trebuie să țină sémă înainte de
toate viitorul sinod arhidieceșan.

Dorim, ca acest sinod să fiă
mănos în lucrările și stăruințele sale
pentru binele bisericești și al națiunei,
și așteptăm dela părinții lui, ca să se
sfătuiască și să lucreze în spiritul
acela, care singur a putut apăra de
peire această biserică românească timp
de două vécuri.

Revista politică.

A trecut erășii o săptămână, fără
ca încercăturile pactului dintre Viena
și Pesta să fiă cât de puțin delatu-
rate. Cei dela Viena, adică cei ce
fac ađi majoritatea în „Reichsrath”,
nu se mai spariă de amenințările
kossuthiștilor cu ruperea Ungariei

de cătră Austria, ori chiar de ame-
nțințarea cu revoluțiă, ci ridică și ei
acum pretențiunile lor față cu Un-
garii, fiă apoi ce va fi. Mai întâi
de toate nu se invoesc cu pactul,
fiind-că acesta nu s'a încheiat cu
parlamentul, ci numai cu guvernul
Thun și Clary. Germanii conserva-
tivi, Cehii, Polonii etc. cer, prin ur-
mare, ca legile pactului să fiă apro-
bate de parlament și numai atunc
se vor supune lor. Acesta o fac mai
cu sémă, fiind-că nu-s nicidecum mul-
țumiți cu ministeriul de funcționari
de ađi și umblă să-i facă tot felul
de greutăți și să-l răstórne, ca apoi
după cabinetul Clary să urmeze erășii
un cabinet eșit din mijlocul lor, adică
a majorității.

Scim, că din cauzele de mai
sus, **comisiunea de control** a datoriilor
de stat austriace, alésă de cameră
și incredințată de acesta cu paza te-
saurului de aur al statului, a decla-
rat, că nu se invoesc, ca aurul să
fiă dat, în puterea învoelei dintre
cele două puteri, băncii austro-un-
gare în scopul regulării valutei. Aceste
milióne de aur aveau adică să se
dea băncii numite ca acoperire pentru
emisiunea nouelor bancnote de câte
10 coróne și pentru estrădarea flo-
rinilor de argint, din care trebuie să
se bată noué monete de argint de
câte 5 coróne. Și Ungaria are să
dea partea sa de 21 milióne, dér ea
n'a avut lipsă până acum să se adre-
seze la comisiunea de control a die-
tei, căci guvernul ungaresc dispune
liber de atăta aur, de cât are lipsă
momentan.

Martī comisiunea austriacă a
mai ținut o ședință la provocarea
guvernului Clary, care a sperat, că
revenind ea asupra votului, va de-
cide să libereze băncei aurul cerut.
Acesta însă nu s'a întemplat, ci din
nou a respins cererea guvernului cu
trei contra trei voturi. Mare supărăre
în urma acesta la Unguri. Suntem
curioși să vedem, ce va răspunde
astăđi ministrul de finanțe Lukacs
la interpelarea lui Ugron în astă
privință.

FOILETONUL „GAZ. TRANS”.

Taina lui moș Cornille.

-- Din Afonse Daudet: „Scrisori dela móra mea” --

Francet Manai, un bătrân cân-
tăreț din flaut, care vine din când
în când să-mi ție de urit, m'a po-
vestit erī seară, la un păhărel de
vin, o mică dramă de pe la sate, al
cărei martor a fost móra mea, acum
vre-o două-deci de ani. Povestirea
acestui bun om m'a mișcat și aș
vré să v'o redau tocmai cum am
audit'o. Dér mai întâi, iubiți cetitori,
închipuiți-vé, că stați în prejma unei
ole cu vin mirositor și că un bă-
trân cântăreț din flaut vé pove-
tesce.

„Ținutul nostru, dragă dom-
nule, n'a fost tot déuna amorțit și
fără nume, cum e astăđi. În alte
timpuri morăria era în flore și, cam
la două poști împrejur, toți ómenii
ne aduceau grăul lor la macinat...
Colinele astea din jurul satului erau

acoperite cu mori de vânt. În cătrău
te 'ntorceai cu ochii, nu vedeai pe
de-asupra pinilor decât aripi, cari
se învéteau la suflarea Mistralului,
lungi șiruri de măgăruși împovărați
cu saci, urcând și coborind colinele.

„Era o plăcere, cât îi săptămâna
de mare, se audí pe deluri șgomotul
bicelor, scârțiturile aripilor și
strigătele ómenilor. Duminéca, adu-
nați în cete, ne suiam la mori, unde
morarii ne cinsteau cu vin dulce,
ér morăresele erau frumoșe, ca nisee
regine, cu năfrămile lor împodobite
și cu cruci de aur la piept. Eu
imi aduceam flautul și lumea dăn-
țuia la farandole, până se întunea
d'abinele. Cum veđi, domnule, mo-
rile astea erau totă bucuria și bo-
găția ținutului nostru. Din nenoro-
cire le trăsni prin capul unor Fran-
cesii din Paris, să înființeze o moră
cu aburi pe drumul Tarasconului.
Lucru cât se pôte de frumos, cât se
pôte de nou! Ómenii prinseră a nu
mai duce grănele lor decât la móra
ceea, ér sormanale mori de vânt ré-

maseră fără treburi. Cât-va timp au
încercat să lupte, dér aburul a fost
mai tare și, din păcate, una după
alta foră silite să se 'nchidă. Nu se
mai véđură măgărușii; morăresele
cele frumoșe își vëndură crucile de
aur... Nicí vin dulce; nicí faran-
dole! Mistralul sufla tot atât de fru-
mos, dér aripile nu se mai mișcau....
Apoi, într'o bună diminiță, primăria
dérimă toate cocióbele alea și seménă
în locul lor viță și măslini...”

Cu toate astea, în mijlocul în-
vălmășeii și ruinei, o moră se ținú
bine și urmă să se învértéscă cu in-
drásnelă în fața morilor cu aburi.
Era móra lui moș Cornille, chiar
unde noi povestim acum.

*

Moș Cornille era un morar bă-
trân, care trăise 60 de ani cu ale
făinării și era grozav de îndărătnic
în ceea-ce priveșce afacerile lui. Așe-
đarea morilor cu aburi, aproape-l in-
ebunise. Timp de opt zile fú véđut
alergând prin sat, stringend lumea

împrejurul lui și strigând sus și tare,
că Provansa se va otrăvi cu făina
morilor cu aburi.

— „Nu vé duceți la ei”, dicea el;
„hoții áștia macină făină cu aburul,
care e o născocire a diavolului, ér
eu o macin cu ajutorul Mistralului
și Vântului de dincolo de munți,
care e suflarea bunului Dumnezeu”.
Și 'ncă multe laude mai aducea el
morilor de vânt, dér nu-l mai ascu-
ta nimeni. Atunc, aproape turbat,
bătrânul se închise în móra lui și
trăi singur, ca și un sêlbatic. Nu
volé să védá pe lângă el nicí măcar pe
nepótă-sa, Viveta, o copiliță de 15
ani, care dela mórtea părinților nu
mai avea pe lume decât pe *bunicul*.
Mititica fú silită să și căștege traiul
muncind pe la curți, la seceriș și la
culesul mășinelor. Și cu toate as-
tea bătrânul părea, că o iubesc.
Adese-ori făcea o poștă întregă pe
jos, sub arșița sórelui, ca s'o vadă
la curtea unde muncia, și unde per-
dea ore întregi privind-o și plân-
gând....

Altă incurcătură este întrebarea cvotei, adică cât să plătescă în viitor Ungaria și cât Austria pentru acoperirea cheltuelilor comune ale monarhiei? Deputațiunile, ungară și austriacă, cari au să hotărască asupra acestei întrebări, au fost întrunite érași eri în Budapesta, dér nu scim, decât s'au învoit, ori nu. Austriacii cer ca cvota Ungariei să fiă cel puțin de 35%, Ungurii însă nu vor să plătescă mat mult de 33%. Decă nu vor face tocmeala, atunci după lege monarchul are să hotărască, cât de mare are să fiă cvota în anul viitor. Lucrurile însă s'au înăsprit așa de mult, încât acuma nu numai de cvotă este întrebarea, ci de întreg pactul, decât se va putea duce în îndeplinire, ori că va urma despărțirea economică dintre Austriă și Ungaria, și cu ea de-odată uniunea personală?

*

Frumoasă și energica luptă, ce o pórta frații noștri din Bucovina în apărarea naționalității și a bisericeii lor adênc primejduite prin unelirile și atacurile nedrepte și volnicei stăpâniri, ia un avânt tot mai îmbucurător. Adunarea preoțimeii române ținută la finea unei trecute în Cernăuți, protestând energic în contra susțiunilor de nelegalitate cu care preoții români au fost învinuiți chiar de cătră presidentul țării br. Bourguignon, precum și imposanta manifestare a sentimentului național român adênc vătêmat, a băgat în grijă pe stăpânitorii din Bucovina. Ei au pus la cale cercetări disciplinare în massă, spre care scop au fost designați comisarî speciali, cari și-au început deja activitatea. În urma acêsta s'au adunat Marția trecută toți patronii bisericesci ai archidiecesei, ca să sară ca un singur om în apărarea bisericeii grav periclitată. Ei au luat o rezoluțiune energică, în care, după-ce salută cu bucurie manifestațiunile de lealitate ale preoțimeii, declarând că se alătură lor, exprimă preoțimeii recunoscintă față de purtarea ei demnă în cauza atacurilor îndreptate în contra bisericeii, și declară, că privesc de absolut necesar grabnica convocare a Congresului bisericesc, care să ia măsurile de lipsă în afacerea ingerinței statului în biserică și pentru restabilirea și susținerea întregității ei.

Rezoluțiunea a fost comunicată telegrafic deputațiilor români din parlamentul din Viena, rugându-i, ca plângerile acestea să le aducă grabnic la cunoscintă ministrului președinte și ministrului de culte și să

cără grabnică reparare, fiind cu tot dreptul spiritele preoțimeii și ale populațiunii fôrte agitate prin atitudinea nejustificabilă a guvernului bucovinean. Telegrama adresată deputațiilor români din „Reichsrath“ a fost subscrișă de următorii:

Nico bar. Hormuzachi, Nico bar. Mustatza, Modest cav. de Grigorcea, George bar. Vasilco, Dr. Iancu cav. de Flondor, George de Aroneți, Dr. Nicolae cav. de Popovici, Octavian cav. de Zotta, Iancu cav. de Reus, Varteres cav. de Pruncul, Nicolae de Ștehan, Alexandru cav. de Goian, Leon cav. de Vasilco, Iancu de Baloșescul, Leon de Samson, Isidor cav. de Barbier, Christof de Aritonovici, Dimitrie cav. de Popovici, Iancu cav. de Tabora, Tudor cav. de Flondor, Sever cav. de Zotta, Alexie cav. de Grigorcea, Constantin de Baloșescul, Mihail cav. de Grigorcea, Vasilie cav. de Grecu.

Cu plenipotențe: Damele: Hortense de Costin, Ema de Krizmanic, Elena de Popovici, Anisia bar. Mustatza, Pulcheria bar. Vasilco, Victoria de Grigorcea, Eufrosina de Pantasi, Casandra Buberl, Alma de Volcinschi. Domnii: Cornel Stefanovici, Iancu de Malinescu, V. de Aroneți, Dimitrie cav. de Semaca, Vasilie de Rataca, Ioan cav. de Rey, Constatin cav. de Popovici, Iancu cav. de Volcinschi etc. plenipotențe, cari au sosit după terminarea ședinței și cari se vor publica mai târziu.

Deputații români au și făcut îndată pașii necesari, inaintând prin d-l Dr. G. Popovici o interpelațiune ministrului președinte Clary în cauza conflictului Românilor cu presidentul Bourguignon. — După tôte acestea credem, că poziția urgisitului president este adênc sguđuită și că nu mai este mult până ce va fi silit să părăsescă Bucovina. Câte-va diare vieneze au și scris, că br. Bourguignon va fi strămutat și înlocuit cu altul.

*

Este fôrte surprindător, dureros chiar, că în foile sêrbesci se publică de un timp încoace articoli contra Românilor pe tema, că Români bănăteni ar lua și folosi averile comunităților bisericesci sêrbesci. Pe côrda acêsta a început'o mai întâiu „Branik“ publicând un articol veninos în afacerea mănăstirii Hodoș-Bodrog, în care provoca ierarchia sêrbescă să pretindă pe sêma Sêrbilor mănăstirea și averile ei, care li-a venit Românilor la 1870 cu prilejul despărțirii ierarchice. „Branik“ mai propunea, ca Sêrbii să se adune în adunări populare, în care să protesteze contra folosirii averilor mănăstirii din partea Românilor. Vedem acum, că esemplul lui „Branik“ este urmat și de fôia sêrbescă „Ssrbobran“

din Agram, ba chiar și de organul radicalilor Sêrbi „Zastava“ din Neoplanta. Amêndoué foile acestea provocă pe Sêrbi să organizeze adunări populare, în care să protesteze „contra pășirii agresive a Românilor“. Fôia din urmă dice, că „ar fi bine“, decât s'ar convoca în Panciova o mare adunare a întregii metropolii sêrbesci, ca să se pôtă astfel începe acțiunea contra Românilor. — Nu vom pierde cuvinte pentru a arăta netemeinicia acestei pășiri a foilor sêrbesci contra Românilor, cu cari Sêrbii au mari interese de a trăi în bună pace și a nu sumuța spiritele între Sêrbi într'un timp când și unii și alții au să lupte contra adversarului comun. Cestiuni, ca cele sulate de foile sêrbesci, se resolvă cu totul pe altă cale.

Rêsboiul dintre Englesi și Buri.

Sêptemâna acêsta n'au sosit de pe teatrul rêsboiului din Africa de miadă-đi sciri despre vre-o luptă mai însemnată. Numai atâta s'a spus și s'a vestit, că în jur de Ladysmith au fost în ăilele din urmă atacuri vehemente între Englesi și Buri. Aceștia din urmă au pêtuns până la șanțurile de apărare ale orașului, încât lupta cu tunurile este înlocuită acum cu lupta infanteriei.

Acêsta dovedesce, că Buri vor să provôce o luptă decisivă.

Lângă Colenso Buri au nimicit total un tren pancerat engles, care a fost trimis din Pietermaritzburg. Se crede, că toți Englesi din acel tren au căđut. Îndată după acêsta Buri au inaintat spre partea nordică dela Colenso, au nimicit linia ferată și au tăiat ast-fel calea Englesilor trimiși din Durban, ca să despresureze Ladysmithul.

Intr'aceea s'a lăfit faima, că comandantul suprem al Burilor, generalul Joubert, ar fi căđut la Ladysmith. Cu tôte că scirea nu se confirmă, ea produse totuși impresiă și sensațiă mare pretutinden. Joubert este vitêzul, care în luptele Burilor cu Englesi în 1880—81 a nimicit total armata englesă la pôlele muntelui Majuba. Și în rêsboiul de față Joubert conduce pe Buri cu multă prevedere și istețime. Dând una după alta fôrte simțite lovituri Englesilor la Glencoe, la Dundee și în urmă inchiđend, ca într'o cușcă, pe generalul White cu ôstea sa în Ladysmith.

E curios, că despre pretinsa cădere a lui Joubert scirile telegrafice englese vestesc numai a șeptea ăi.

De altcum Anglia trimite din greu trupe la Africa. Sêptemâna acêsta au sosit 16,000 de soldați, ér alții sunt pe drum. După sosirea lor la Capstadt, o parte din acești soldați sunt trimiși la Durban, ca de-acolo să mêrgă în ajutorul lui White și să-l scape din gura morții. Anglia are de gând să atace pe bravii Buri din tôte părțile, să-i scôtă din Natal și din tôte părțile și să-i urmărescă și la ei acasă. Êtă câte-va pâreri ale foilor germane și franceze asupra situațiunii de față din Africa de miadă-đi:

De vre-o câte-va ăile lipsește ori-ce scire asupra evenimentelor din Ladysmith și din împrejurimile acelu oraș. Numai din Escourt se anunță, că Joi a fost acolo o fôrte violentă canoadă și că bubuiturile tunurilor din direcțiă Ladysmithului s'au audit până la Estcourt. Decă Ladysmithul, care e impresurat de două sêptemâni, Joi rezista înocă, și decât generalul White va isbuti să mai reziste câte-va ăile, atunci pôte spera, că nu va fi nevoitsă capituleze. Temerea, că trupele lui White vor fi amenințate a suferi de fôme, nu e așa de mare, decât Englesi se vor decide, la nevoiă, să mânance carne de cal. De ôre-ce divisiă White posedă cel puțin 3000 de cai de cavaleriă și artileriă, pentru cari și așa nu se află furaj îndestulător, lipsă de carne de cal nu va fi. În privința muniției, nu se scie nimic pozitiv. E un fapt interesant, că pentru cele două tunuri de marină, transportate luna trecută în Ladysmith, nu s'au adus de cât trei tone de muniții. Cu trei-đeci de impușcături de tun pe ăi, provisiă acêsta ar fi ajuns tocmai în trei ăile. E posibil, pe lângă acêsta, că în lagărul engles dela Ladysmith lipsește și muniția de infanteriă, ceea ce ar fi fôrte rău. Anglia începuse rêsboiul nepregătită din punctul acesta de vedere. În arsenalul din Woolwich sunt așa de puține muniții pentru puștile de calibru mic, în cât a trebuit să se ia cele date batalionelor de voluntari din Anglia, spre a fi date trupelor destinate Africeii de sud.

*

Totuși situația Burilor în Natal pare mai puțin favorabilă pe ăi ce trece. E adevêrat, că ei țin blocată armata lui White în Ladysmith, dér nu pare a-i cauza mari pierderi prin bombardarea lor.

În timpul acesta, întăriri englese sosesc. Corăbiile de rêsboi debarcă trupe la Durban. Trei transporturi, cari au ajuns la Cap sunt în drum spre același port. Se crede, că în timp de ăce ăile vre-o 6000 de ômeni vor pute părăsi Durbanul spre a merge în ajutorul generalului White. Generalul Buller ar avé intențiă să trimită în Natal o divisiă întregă.

La Ladysmith tunurile englese nu rêspond la bombardarea Burilor, fiă pentru

Prin împrejurimi se credea, că bătrânul gonise pe Viveta din pricina sgriceneii; căci dór nu-i făcea cinste faptul, că nepôtă-sa rêtăcea dela o curte la alta suferind ocările stăpânitorilor și tôte năpăstuirile fetelor, care duc traiul ei. De asemenea lumea judeca drept un lucru destul de rău, că moș Cornille, un om cu bun nume și respectat până atunci, umbla acum pe strade rêtăcînd, cu picioarele gôle, cu căciula desfîndată și cu hainele sdrețuite. Noi ăștia, bêtâncii, ne cam feream de el, când îl vedeam intrând la liturgie în starea asta; și el pricepea destul de bine lucrul ăștia, căci nu se mai aședea lângă noi. Intot-dêuna rămânea în fundul bisericeii, aprôpe de aghiozmatar, la un loc cu sêracii. Era ceva în viața lui, care nu pârrea lucru curat. De cât-va timp nimeni nu-i mai ducea grâu, și totuși aripile morii lui se învêrteau de zor, ca și mai 'nainte...

Sêra, lumea întâlnea pe bătrânul morar pe drumuri, mănând mă-

gărușul lui încărcat cu saci de făină.

— Bună sêra, moș Cornille, îi diceau ômenii; dór merge ntr'una móra, ai?

— Intr'una, copii, rêsponde el, cu înfățișare veselă.

Mulțumesc lui Dumnezeu, nu stau de loc de diminêta până sêra.

Și decât l întrebai atunci, de unde naiba avea atâta de lucru, ducea degetul la gură și rêsponde grav:

— St! Exportul... eu pentru el muncesc...

Și alt nimic nu mai puteai scôte dela el, și nici prin gând să-ți trecă, ca să-ți viři nasul în móra lui, nici chiar mica Viveta nu intra... Când treceai pe dinaintea morii, vedeai întot-dêuna ușa închisă, aripele cele mari mișcându-se mereu, măgărușul pascând iarba din jur. ér un cotoi mare, negru, se răsăgia la sôre pe o ferêstră și te privea cât se pôte de urit. Ori-cine miroșia aici o taină și nu de giaba nu mai tăcea gura lui. Fie-care talmăcea în felul său

taina lui moș Cornille, dér în una se invoiau cu tcti, era credința, că în móra sunt mai mulți saci cu bani, decât cu făină...

*

Cu timpul iasé totul se lămurî și étă cum:

Pe când jucau odată tinerii la sunetele flautului meu, băgai de sêmă, că cel mai mare din copiii mei și cu Viveta făceau dragoste. Și, dêu, nu m'am supêrat. La urma urmei numele de Cornille era destul de cinstit prin părțile nôstre, și apoi par'că mi-ar plăcea și mie să aud ciripind prin casă pe pă-êruica asta de Viveta. Numai că de tēma unor întēplări rele, fiind-că tinerii aveau cam des prilejul de-a fi siguri, hotărâri să sfîrșesc mai repede și mă dusei sus la móra să mă înțeleg cu bunicul... Ah! vulpoiul! Cum m'a primit?!

A fost cu neputință să-l fac să-mi deschidă ușa. I-am talmăcit tôte rēnduēla mea prin gaura dela

brôscă ușei; și 'n tot timpul vorbirii mele, afurisitul ăla da cotoi prăpădit sufla și mă privea de de-asupra, de pe ferêstră. Bătrânul nu mă lăsă să sfîrșesc, și-mi strigă fôrte necuviincios, să-mi vêd de flautul meu; și că, decât mă grăbesc să-mi însor băiatul, să-i caut fete... pe la morile cu abur... Inchipuți-vê cum mi-se suise sângele la cap — dér, mulțumesc lui Dumnezeu, am avut destulă putere, ca să mă țiu, și, lăsând pe bătrânul ăștia nebun cu móra lui cu tot, m'am întors să vestesc copiilor nereușita mea.

Mielușei nu mă cređură; imi cerură voiă să vorbescă ei bătrânului... Eu nu îndrăsnii să-i opresc și étă tinerii plecați spre móra. Moș Cornille însă plecase. Ușa era închisă, dér plecând, lăsase o scară afară și, ce le trăsul copiilor prin gând, se între pe ferêstră, să vadă ce-o fi în móra cea vestită...

....Mare minune! odaia era golă... Nici un sac, nici un grâuente; nici pic de făină pe ziduri seu pe

că ei își cruță munițiile, fiă că montarea tunurilor nu e perfectă. Trebuie însă că trupele generalului White sunt bine apărute. Buri, temându-se de a risca pierderi prea mari, perd un timp prețios fără a da asalt pozițiilor.

Publicistul francez Paul Leroy-Beaulieu publică un lung articol în „Journal des Débats”, în care spune, că Anglia numai printr-un rebel de exterminare (stîrpire) de mai mulți ani, ar putea subjuga pe Buri. Abstrăgînd dela aceea, că la finele secolului al 19-lea chiar și mulți Englezi ar trebui să condamne un război de exterminare al unui mic popor de rasă albă, întrebă, că ore ar fi lucru cuminte din partea Anglia să-și pună totă puterea în scopul acesta, când interesele cele mai înalte ar fi să-și păstreze? Deci Englezii mai bine ar face, ca după câte-va succese de-ale lor, să încheie pace pe baza menținerii independenței statului liber Oranje și a republicii Transvaal. În schimb să scotă districtul Johannesburg de sub influința guvernului din Transvaal și să-și dea autonomia administrativă. Acest district are deja administrația financiară proprie și ar fi numai să dea un tribut anual guvernului din Transvaal. Acestă deslegare a cauzei ar primi-o atât Franței, cât și Germaniei.

Liga femeilor pentru desarmare din Paris, pusă sub patronajul principesei Wiesznievszka, precum și redacția ziarului *Dagblad* din Haga au adresat un călduros apel către marele public, rugându-l să contribuie cu obolul său pentru ameliorarea sorții văduvelor și orfanilor Burilor, căduți în lupta pentru independență.

SCIRILE ȚILEI.

— 5 Noembrie v.

Maj. Sa monarhul Francisc Iosif, care a petrecut la Gödöllő și în urmă la Budapesta, a părăsit aseră la 8 ore capitala ungară mergînd la Viena. Monarhul era să plece alături săra, însă din cauză, că voia să aștepte rezultatul desbatărilor deputațiilor pentru evotă, și-a amănat încă o dată călătoria, și astfel nu mai aseră a plecat la Viena.

Prigonire pentru tricolor. Sentința preturei din Ilia-murșană, prin care tînerul *Eugeniu Sîrbu*, teolog în Sibiu e condamnat pentru purtarea colorilor naționale la 15 fl. amendă, eventual 2 zile închisore, ca pedepsă principală, și la 50 fl. amendă, eventual 5 zile închisore, ca pedepsă laterală. (Notați bine, pedepsă laterală e mai aspră decît cea principală!), e motivată, după cum spune „Tribuna” astfel: „Inculpatul a recunoscut în decursul pertractărei, că în 29 August, la orele 7 dimineața venind dela adunarea societății culturale va-

lahe, avea pe piept insemne exclusiv roșii galbene, albastre, legate în mînunchiu și că a fost provocat din partea gendarmeriei din Ilia să le dea jos. Faptul se confirmă și prin fasiunea gendarmilor ascultați, cu adausul, că inculpatul n'a voit să dea jos insemnele la provocarea gendarmilor, și așa ele au fost rupte de pe piept din partea acestora. Tot după fasiunea martorilor, insemnele nu erau resfirate; ci au fost astfel legate și puse pe piept, ca ciucurii roșii, galbeni, și albaștri să formeze cocardă și se reprezente clar și evident tricolorul valah. Tot atunci, pe pieptul inculpatului, nu s'a văzut nici un fir de panglică națională maghiară”. Acestea sunt motivele sentinței, care acum se află la ministru de interne spre supra-revisuire. Apelația dată de Dr. *Amos Francu* în contra acestei sentințe e splendidă, în fond și în formă.

Pentru masa studenților români din Brașov au sosit și în cursul săptămînei acesteia multe daruri frumoase. Printre acestea amintim colecta d-lui protopop din loc Bart. *Baiulescu* în sumă de 67 fl. Altă colectă mai însemnată a sosit dela d-l advocat din Câmpeni *Dr. Zosim Chirtop*, care a trimis 131 fl., la cari d-sa a contribuit 50 fl., soția d-sale *Sofia* născ. *Cotihel* erăși cu 50 fl. Au mai sosit și alte contribuiri, cari toate s'au publicat și de și în ziarul nostru. Pentru astăzi primim din partea direcțiunei școlilor următoarea listă: Pentru masa studenților dela școlile medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuiri: 1) *Pe lista nr. 215* (P. Rotariu, Timișoara) cu totul fl. 2; — și anume, Paul Tempea din Toracul mare 50 cr., Paul Rotariu 50 cr., I. Theodorovici 50 cr. și Petru Ionaș 50 cr. — Tot-odată d-l P. Rotariu, ca director al „Timișianei”, a pus în vedere un ajutor mai mare din partea băncii de sub conducerea d-sale. 2) *Pe lista nr. 17* (d-l paroch gr. or. din Stupint) cu totul fl. 7; — și anume: I. Maximilian paroch 5 fl. odată pentru tot-deuna, er d-l capelan din Stupint Ioan I. Maximilian 2 florini, ca cotisație anuală. Direcțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri.

Aniversarea căsătoriei Regelui și Reginei României. Miercuri fiind aniversarea a 30 de ani dela căsătoria MM. LL. Regelui și Reginei României, consiliul de miniștri a trimes următoarea telegramă la Sinaia:

„MM. LL. Regele și Regina. — Castelul Peleş. Consiliul de miniștri roga cu cel mai profund respect pe Majestățile Vostre să binevoiască a primi felicitările Sale cele mai devotate pentru a trei-decea aniversară a căsătoriei Majestăților Vostre. Atot-puternicul se vă dăruiescă anii mulți de sănătate și fericire, spre bucuria și prosperitatea întregului popor românesc. G. Gr. Cantacuzino, general G. Manu, general I. Lahovari, Take Ionescu, N. Fleva, I. N. Lahovari, Dr. C. Istrati, C. G. Dissescu”.

D-nele miniștrilor au trimes următoarea telegramă M. S. Reginei:

„M. S. Reginei — Castelul Peleş. Aniversarea căsătoriei Majestăților Vostre este pentru noi o fericită ocaziune de a prezenta Suveranilor noștri iubiți omagiile și urările noastre cele mai sincere. Rugăm cerul să acorde Majestăților Vostre un sir lung de ani plini de fericire, pentru mulțumirea și binele țerei. Ecaterina G. Cantacuzino, Alexandrina G. Manu, Alexandrina I. Lahovari, Bessie T. Ionescu, Emma I. Lahovari, Aglaie C. Istrati, Aristia C. Dissescu”.

Regele și Regina a răspuns prin următoarea telegramă:

„D lui G. Gr. Cantacuzino, președintele consiliului, București. Regina și Eu exprimăm mulțumirile noastre cele mai vii pentru felicitările călduroase și urările așa de bine simțite, ce d-vostre ne trimiteți în numele său, astăzi, când s'ărbătorim a trei-decea aniversare a căsătoriei Nostre. Am primit cu deosebită plăcere această nouă dovadă a credinței din partea d-vostre. — Carol”.

Alegere pentru Congresul național bisericesc din Sibiu. Colegiul electoral din cercul Sibiului a ales Joia trecută pe Ilustr. Sa d-l *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicar și archimandrit, de deputat clerical la congresul național-bisericesc. Au fost de față 60 preoți alegători sub conducerea comisariatului cons. Zaharie Boiu. În archidieceză au mai fost aleși ases. cons. Nicolau Ivan, ppresb. Avram Păcurariu, ppresb. Vasile Damian, ases. cons. Nicolae Cristea, ppros. prof. Gregoriu Pletos, ases. cons. Zaharia Boiu, ppresb. Vasile Voinea, ppresb. Iuliu Dan.

Dela curtea română. „Epoca” scrie, că M. Sa Regina, aflându-se mult mai bine, a renunțat de a mai merge în străinătate la o climă mai caldă. Abia în Martie viitor Suveranii vor merge pentru o lună la Abbazia. — Curtea Regală și curtea princiară nu se vor stabili în București, decît numai între 10—12 Decembrie, la Sinaia fiind vremea mult mai frumoasă și clima mult mai dulce, ca în București. — M. S. Regele va merge în București pentru două sau trei zile dela finele săptămînei viitoare, spre a deschide corpurile legiuitoare.

Jertfă pentru biserică. Din *Pria*, în comitatul Sălagiului, ni-se scrie: „Un biet servitor, *Ștefan Nimet*, locuitor în *Pria*, a cumpărat pe s'ăma bisericeii gr. cat. din loc un frumos ornat bisericesc pentru morți în preț de 25 fl. Părintele îndurării se răsplătescă cu abundența darurilor sale această jertfă, atât de creștină și frumoasă. *Ioan Budișianu*, preotul gr. cat. al *Priei*; *Vasalica Curundan*, curator primar.

Ministru al României la Constantinopole a fost numit în locul d-lui *Djuvara*, demisionat, fostul agent diplomatic al României în Bulgaria, d-l *Alesandru Ghica Bragadiru*.

Mină de aur. „Drapelul” află, că pe

moșia Negulești, din județul Neamțu (România), s'ar fi găsit o bogată mină de aur.

Asil de bătrâni în Iași. La Iași s'a făcut inaugurareaasilului de bătrâni „Logofetesa Eufrosina Balș”. Se soie, că defuncta contesa Elia Balș, prin testamentul său, a donat epitropiei Sf. Spiridon din Iași jumătate din averea sa cu ore-care obligații. Intre acele obligații este și aceea, ca epitropia să înființeze în casele defunctei din strada Romană un asil de bătrâni, care să fiă întreținut cu jumătate din veniturile averei donate. Tot-odată asilul să poarte numele „Logofetesa Eufrosina Balș”, după numele mamei defunctei contese.

Posta, telegraful și telefonul în Ungaria în anul 1898. Din raportul direcțiunii generale a postei și telegrafului r. ung. pro 1898 estragem următoarele date: În anul 1898 au funcționat în întreaga țară 4168 stațiuni de postă, telegraf și telefon întreținute de stat, 414 poste ambulante și conductore, 1695 stațiuni telegrafice la căi ferate și 55 stațiuni telegrafice private, cu un personal de 19,781 indiviți. În total s'au expedat în decursul anului 437.773,667 epistole și colete postale și 7.494,644 telegrame. Telefonul s'a folosit în 26.840,210 casuri. Valoarea totală a valorilor postale expediate se urcă la suma de fl. 2,942,512,886—. Marce postale, etc. s'au vîndut 3741 locuri, er numărul cutiilor de postă se urcă la 8694. Incasările anului trecut dau cifra de fl. 20.475,749—, er spesele fl. 15.295,911—, rezultând un escendent, de fl. 5.179,838—, care este cu fl. 51,349— mai mare decît escendentul anului 1897.

Cununiă. D-l *Ananie Boldor*, învățător în Codlea, se va cununa în 7(19) Nov. c. cu d-ra *Virginia I. Pandrea*, fiica repositului Suveranii vor merge pentru o lună la Abbazia. — Curtea Regală și curtea princiară nu se vor stabili în București, decît numai între 10—12 Decembrie, la Sinaia fiind vremea mult mai frumoasă și clima mult mai dulce, ca în București. — M. S. Regele va merge în București pentru două sau trei zile dela finele săptămînei viitoare, spre a deschide corpurile legiuitoare.

Comoră desgropată. În Palatca (marginea Câmpiei) nisce țerant români săpînd în grădină o gropă, spre a face adăpost de ărnă pentru 2 vaci, au găsit o comoră de mare preț. Sunt bani de argint cu inscripția regelui *Mathia*, 1619, și a lui *Sigismund* al treilea, 1626, 1627. Pe lângă bani mai sunt 10 pahare de argint, cam de câte 1/2 de litră, 2 pahare aurite tot așa de mari, un brâu frumos lucrat filigran în argint și aur. Totă comora e în greutate de 23 chilogramme.

Desființarea bătăii în școlile turcesci. „Le Moniteur Oriental” din Constantinopol anunță, că ministerul turo de instrucțiune a dat ordinele cele mai severe pentru desființarea bătăii corporale în toate școlile. Bătaia, spune ordonanța ministrului turo, va fi înlocuită printr'o altă pedepsă mai convenabilă.

Societatea „România” a studenților români din Freiberg, după cum ni-se scrie, s'a constituit pentru semestrul de iernă

pânzele paiangenilor... Nici nu se simțea plăcutul miros de grâu sfărîmat, ca în toate morile. Nimic... trunchiul cel mare era acoperit cu praf, er cotciul cel prăpădit durmea de asupra. În odaia de jos era aceeași privesc de s'ăracă și părăsire: un pat hodorogit, câte-va cărpe, o bucată de pîne pe trepta unei scări răzimate de pîrete, și într-un colț trei ori patru saci, cari plesiseră și din cari curgea var și moloz. Asta era taina lui moș Cornille!

Molozul ăsta îl plimba el în fiă-care s'ăra, ca să scape cîntea mōrei și să facă lumea să credă, că e! macină încă făină. S'ermană mōră! S'ermane Cornille! Aripile se învîrteau, der munceau fără folos...

Copiii își povestiră cele ce văduseră plîngînd; mie mi-se sfîșia inima ascultîndu-i... Fără să perd timpul, alergaiu pe la vecini, le spu-sei pe scurt totă șiretenia și ne învîrăm, că numai decît trebuie să ducem la mōra lui moș Cornille tot grăul, care-l aveam pe-acasă... Dis-

și făcut. Tot satul se urni din loc și n'curînd sosirăm sus, cu o cetă întregă de măgari încărcăți cu grâu, — cu grâu adevărat!...

Ușile mōrei erau date de pîrete... Înaintea ușii, moș Cornille, stînd pe un sac, plîngea cu obrăjii n'palme. Venind, băgase de s'ămă, că în lipsa lui cine-va intrase în mōră și-i aflase taina.

— S'ermanul de mine! dicea el. Acum nu-mi rămîne, decît să mor... S'a dus cîntea mōrii...

Și suspina de țise rupea inima, vorbind și chemînd mōra, ca pe un suflet omenesc. În clipa asta noi sosirăm cu măgarii încărcăți în fața mōrii, și n'cepurăm a striga, ca n'frumosele timpuri ale morarilor noștri:

— Hei, dela mōră! Morarule moș Cornille!

Și etă că sacii se grămădesc în fața mōrii, și grăul roșu, frumos, se răspîndesc în toate părțile. Moș Cornille deschise ochii mari. Apoi luînd grăul în mîna lui cea slabă și abâr-

cită, dicea plîngînd și ridînd în același timp:

— E grâu, Dōmne Dumneșule, grâu adevărat! Lăsați-mă să-l privesc!...

Apoi întorcîndu-se spre noi:

— Sciam bine, că o să vă întorčetți la mine... Aia dela abur sunt nisce tîlhari!...

Voirăm să-l ducem cu alaiu în sat:

— Nu copiii mei; înainte de toate trebuie să-i dau de mîncare, de ronțait mōrii mele. Ia gîndiți-vă de cît timp rabdă!

Și priviam cu toții cu lacrimile în ochi, cum se n'vîrtea b'ătrînul în toate părțile, desfăcînd sacii și priveghiînd mōra, în vreme ce grăul se sfărîma, și praful cel ușor și alb se ridica spre grindii. Era o datoriă de îndeplinit față de noi de aci înainte: din ziua aceea nici odată n'am lăsat pe b'ătrînul morar să stea fără lucru. Apoi într'o dimineață, moș Cornille murî, și aripile ultimei nōs-

tre mōri încetară de-a se mai învîrți, de data asta pentru tot-deuna...

Murind Cornille, nu s'a mai găsit nimeni, care să-i ia moștenirea asta... Ce vrei, domnule! totul are un sfîrșit pe lumea asta și trebuie să ne încredințăm, că a trecut vremea morilor de vînt, cum a trecut vremea droșcilor pe malul Ronului, cum a trecut vremea parlamentelor și a hainelor înflorate...

Brăila, 1899.

D. Munteanu-Rimnic.

Nime din nicăiri.

Poveste din Bihor.

Cică împăratul roșu a avut trei fete, frumoase ca trei inele, și chiar pentru-că erau frumoase, se îndrăgostise în ele împăratul smeilor, care — după-ce împăratul roșu îi spuse, ca să-și caute norocul airea, căci el nici pe una nu-i va da-o — se aprinse foc de mîni și n'nt'o nōpte le fură pe toate trei.

Mare fū supărarea împăratului, când se vădă fără fete, și deși un an de zile

1899—1900 în următorul mod: Președinte Traian I. Meșianu; vice-președinte P. Mosgos; secretar Emil A. Balaban; cassar Victor Stoian Dimonteor.

Catastrofă pe mare. Din Londra se vestese, că vaporul „Patria”, care mergea din New-York spre Hamburg, a fost aflat în marea nordică arđend. Vaporul rusesc „Ceres”, care a aflat nenorocirea vasului „Patria”, a trimis câte-va barce, ca să scape viața celor 150 călători. Ei au și fost scăpați și duși pe vaporul „Ceres” în Dover, unde au fost internați pe un alt vapor, care i-a dus la țerm. Între călătorii „Patriei” se aflau două femei și 20 de copii. Tote încercările personalului de serviciu al vaporului „Patria” de a stinge focul, au fost zadarnice. Sămînța de in, care era în mare cantitate încărcată pe vapor, a ajutat prin conținutul său oleos, ca focul să fiă și mai grozav.

Răsvrătire în contra unui telefon. Din Agram i-se împărtașese lui „Magyarország”: „În cerul abonaților de telefon din Agram este mare agitația. Toți abonații vrău să abdică abonamentele. Causa este, că direcția poștei și telegrafului din Agram a publicat consemnarea abonaților la telefon, numai în limba ungară.”

Disciplinarea unui profesor. „Opinia” din Iași anunță, că un profesor din Iași a fost dat în judecata consiliului permanent al instrucțiunii, pentru-ca acesta se se pronunțe, decă e bine, ca un profesor, în loc să introducă în presă stilul și deprinderile de catedră, din contră, introduce în învățământ brutalitatea, deprinderile de a injura și calomnia, caracteristică a unei anumite prese din țeră.

Curs liber de drept internațional privat în București. Consiliul facultății de drept și Senatul Universității din București au propus ministrului de instrucție pe d-l G. A. Mandy, doctor în drept dela Paris, ca să facă un curs liber de drept internațional privat.

Ateneul din Brăila, deschis anul trecut de cătră d-l Gr. G. Tocilescu, anunță prima seriă a conferențelor din anul curent: 8 Noembrie. Dr. Apostoleanu: Vieța, vigoarea și vitalitatea nămului nostru. 15 Noembrie. D. V. Axente, profesor: Datini populare. 22 Noembrie. D. L. Moldovan, profesor: Instrucțiunea la noi. 29 Noembrie. D. I. Ursu, profesor: Timpurile noastre de gloriă. 6 Decembrie. D. Constantinescu, profesor: Eclipsa și influența lor. 13 Decembrie. D-nii I. Venert și Al. Dumitrescu, ingineri: Unele aplicațiuni practice ale electricității.

Omul de încredere a lui Bismarck, scriitorul Mauriciu Busch a răposat alaltăeri în Lipsca. Numele și cariera lui Busch erau așa dicend contopite cu viața temutului cancelar de fier. Răposatul scriitor a cultivat

ou mare succes literatura beletristică, a tradus și din operele lui Dickens, Thackeray și Bret Harte. El a făcut călătorii prin America, Egipt, Asia-mică. Palestina, România, Franca, ba odată a dat bună ziua chiar și în Ungaria. Esperiențele și le-a desoris în volume de un deosebit interes. Ca redactor la „Grenzenboten” devenise deja om renumit, dându-i-se conducerea biroului de presă în 1870. În războiul Prusiei cu Franca el a însoțit pe Bismarck, și de atunci începând deveni mâna dreaptă a acestuia și cel mai fidel colaborator publicistic al său. A scris și câte-va volume despre Bismarck. El a trăit 78 de ani.

Plăie de stele. Se scrie din Berlin, că Miercuri noptea s'a observat pentru a doua-ora o plăie de stele. Fenomenul s'a petrecut dela orele 2 noptea până la 5 dimineața. Era grandioasă priveliștea căderii în vastul haos a mii de stele cu reflexe în toate colorile. — Pe la noi în Transilvania, pe cât scim, nu s'a putut vedé nicăiri acest fenomen, fiind cerul innotat.

Necrolog. Fiul George și Dumitru I. Popp, fiica Maria N. Dușoiu, născută I. Popp, au durerea a vé face cunoscută pierderea prea iubitei lor mame **Zoe I. Popp** încetată din viața la 4 (16) Noembrie 1899 la 10 ore séra, în etate de 56 ani. Rămășițele pămăntesci ale mult regretatei se vor conduce spre eternă odihnă Sâmbătă la 4 ore p. m. din cimiterul gr. or. din Gróver. Brașov, în 5 (17) Nov. 1899. — Fie-i țerina ușoră!

Barbariile dela Mocsa.

În Comorn s'a pertractat timp de vreo săptămână un mare proces ridicat în contra mai multor funcționari, cari înainte cu câte-va luni au săvârșit nisee barbare cruzimi asupra unor bieți țerani din Mocsa. Unul din aceștia mai ales, cu numele Kovacs Istvan, bănuir fiind, că ar fi furat din cassa comunală 2457 fl., a fost chinuit într'un mod ne mai pomenit de cătră funcționarii însărcinați cu cercetarea. Kovacs a fost legat fedeleș, bătut cu bețe peste picioarele góle, legându-i-se mâinile în lanțuri a fost chinuit în mod barbar, i-au pus spirt aprins sub tălpt etc. Nenorocitul, ca să scape de chinuri, a mărturisit, că el a furat banii, deși nu a fost așa. Chinuită a fost și femeia lui Kovacs, apoi țeranul Wurcz și alții. În urmă descoperindu-se, că nu Kovacs a furat banii, s'a pornit cercetare și funcționarii amintiți au fost dați în judecată.

Pertractarea procesului s'a început înainte cu o săptămână. Pe banca acusatilor au stat: controlorul comitatens **Molnar Gedeon**, solgăbirul din Nagyimand **Szabo Kalman**, notarul din Mocsa **Göbel Laszlo** și primarul **Czunyi Jozsef**, cari toți au fost părtași la crimele săvârșite.

Martți și-a ținut procurorul **Biro Kalman** vorbirea sa de aculare. El vorbi mai întâiu despre luptele, ce s'au purtat pentru drepturile și libertatea omului. Combătă apoi părerea lătită în straturile societății maghiare, că fără aplicarea de mijloce silnice nu se pôte face investigație. Judecătoria maghiară, dișe, zadarnic se luptă contra acestei păreri; ea a început să devină o bôlă în organismul națiunii maghiare și duce la fapte ca oel din cazul de față, la auđul căroră sufletul omului se înfioră. Trecend la cazul din Mocsa, procurorul dișe, că i-ar fi părut bine, decă acularile, cari au străbătut în lumea întrégă, s'ar fi dovedit nebasate. Din cele ce au spus însă martorii în decursul pertractării reiese lámurit, că acularii au abusat de puterea lor oficială. Din cauza acesta propune condamnarea și pedepsirea lor.

Miercuri au urmat vorbirile apărătorilor, ér alaltăeri Joi, publicarea sentinței. În virtutea acestei sentințe sunt condamnați:

Solgăbirul **Szabo**, ca vinovat de volnicia cu puterea slujbei și pentru vătămarea trupescă: la **trei ani temniță grea**, la pierderea oficiului pe timp de 5 ani și la o pedepsă în bani de 60 fl.

Controlorul **Molnar** la **3 ani și jumătate temniță grea**, la pierderea slujbei și la 39 fl amenăd;

Notarul **Göbel** la **1 an temniță și pierderea funcțiunii**;

Primarul **Czunyi** la **4 luni temniță și pierderea slujbei**.

Așa s'a sfirșit acest proces al sălbătăciei monstruoșe dela Mocsa, care este o nouă dovadă de stările ticăloșe administrative în Ungaria, unde — vorba procurorului Biro — în straturile societății maghiare e lătită părerea, că numai prin brutalități și schinjuiri se pot stórcé mărturisiri cu ocazia investigațiilor. Casul dela Mocsa însă nu stă singur, căci e nesfirșit lanțul acelor fapte de barbaria, cu care slujbașii stăpănirii au ilustrat paginile istoriei social-culturale maghiare.

Din protopopiatul Giulei.

Borșa, 16 Noembrie n. 1899.

Stim. D-le Redactor! În numărul de Dumineca trecută al prețuitei „Gazete” am arătat hotăririle salutari ale Sinodului protopopesic din tractul Giula, ce s'a ținut în 4 Nov. n. c. Acum viu a vé arăta efectele minunate ale acestui Sinod, ce, cu privire la comuna Borșa, au și început a se arăta.

În ziua S-tului Martir Dimitrie, preotul local, On. D-n Ioan Bochiș, a împărtașit poporului printr'o vorbire hotăririle Sinodului și li-a spus timpul, când va umbra, conform acelor decisiuni, însuși, împreună cu curatorii, prin sat după bucate, pentru sporirea fondului bisericesc, acum scăđut din cauza edificării bisericii celei

noú. Încă în aceeași di s'a pornit preotul cu curatorii bisericii și a continuat în 11, 13 și 14 Noembrie, introducend pe toți binefăcătorii în „Cartea de aur”. Dumineca în biserica a cetit credincioșilor rezultatul. Astădi bucatele sunt tóte adunate într'un coșteiu, așeđat în curtea parochială.

Credincioșii nu numai nu au șovăit, dér la îndemnul bunului lor păstor, atât de mult s'au însuflețit, încat cu ocaziunea adunării bucatelor nici nu mai trebuia să între în casa credinciosului spre a cere bucate, ci fiă-care aștepta la pórta pe preot, unul cu 1/2 merță, altul cu 1 merță, mai mulți cu câte 2, 3 și chiar cu câte 5 merțe, care după puțința sa. Astfel s'au adunat 312 merțe mari de cucuruz cu ciucalăul și 2 fl. 40 cr. bani.

Étă rezultatul a 4 zile de osteneță! Étă ce scie face preotul român zelos, la inima căruia zace bunăstarea națiunii și bisericii sale, și care însuși premerge cu esemplu! Étă ce scie face un popor român harnic, care ascultă glasul părintelui său și care se scie însufleți pentru scumpa sa biserica!

Avem dér cu o dovadă mai mult, că poporul român nu e réu la inimă, numai să fiă cine să-l deștepte, să-l însuflețescă și să-i aibă încrederea.

Spre lauda lor amintesc aci cu numele pe acei credincioși și curatorii, cari au fost mână de ajutor capului lor, păstorului lor. Aceștia sunt următorii: Georgiu Cotără curator primar, Alesandru Bochișiu curator al doilea; curatorii: I. Bodocan, Arsentie Bochișiu, Vas. Mărginean, I. Gaciu, Z. Mălaiu, I. Bochișiu a Mitrului, I. Boroșiu alui Gavrilă, Alesiu Sotelecan și Mitru Giurgia, apoi credincioșii I. Ciceu și T. Bochișiu.

Decă așa ar fi făcut întréga noastră preoțime din 1848 încóce, ađi preoțimea ar avé salar scump, căștigat de clerul nostru, am avé biserici demne de mărirea Părintelui ceresc, am avé școle conforme legerii, pe cari guvernul orí cât s'ar opinti, nu ni-le-ar puté lua; ni-am plăti învățătorii fără repartițiunii, cari fac atâtea neplăceri ș. a.

Dér, decă până acuma mulți dintre preoții noștri au fost indiferenți, încă nu e tărđiu de loc, numai acum să ne punem pe lucru cu toții, ca și S. Apostoli. Chiar decă noi nu am gusta fructele ostenelelor noastre, vor gusta-o urmașii, cari ne vor binecuvénța țerina și amintirea, ca nisee vrednicii luptători ai bisericii și națiunii noastre, întocmai cum binecuvénțăm noi pe antecesorii noștri, cari s'au luptat cu atâtea eroism pentru scumpa noastră biserica și națiune.

Suntem în préjma Veneratului Sinod Archidieceesan, unde se vor întruni cei mai aleși părinți ai noștri, dela cari așteptăm mari rezultate. Fiă, ca acest Sinod să aibă

le-a tot căutat, n'a putut da de urma lor, până când un munte vorbitor nu i-a spus, că-s în țera smeilor, țeră, care e în fundul pământului, și la care, ca să te poți duce, numai printr'o ușă poți intra, dér așa, afară de împăratul smeilor, om pămăntean nu scie unde e.

Vedend împăratul roșu, că nu-i chip ca să-și mai capete fetele, trimise scrisori prin lume, că cine s'a afla să-i aducă și măcar una din fete, o va da-o lui, și din împărăția jumătate.

Împăratul Dubă avea trei feciori, decí cel mai mare dintre ei se gătă de drum, ca să afle pe fetele cele perdute ale împăratului roșu, dér abia plecă și se și întóorse înapoi, căci în drum era să-l mănănce un lup. Plecă al doilea, dér și acesta o păți ca fratele său. În urmă se gătă de drum al treilea, cel mai mic. Acesta își luă în straiță o jumătate de berbece nefript, căci gândise el, că unde o să odihnescă să-și facă o friptură próspectă, și apoi să plece mai departe. În drum i-se arătă și lui lupul. Voinicul fără frică îi dișe: nu fi așa turvinos, bade, n'así vré să te împușc, căci pôte că ai copii și nevastă; mai bine ia-ți

și tu de aici carne și mănăncă. Lupul lăcomos se aruncă la carne, ér după ce se sătură îl întrebă, cum să-i răsplătéscă pentru-că l'a scăpat de mórte, că de nu-i da carnea, trebuia să móră de fóme.

— Cu sfat bun, dișe voinicul.

— Sfatul de multe-orí plătesce mai mult ca banul, dișe lupul, dér căci te aflai om vrednic de el, și-l spun: du-te până unde scapétă luna, acolo vei da de o stănoă înaltă mai până la ceriu, peste această stăncă e stăpân împăratul șórecilor. Cu acesta, întelnindu-te, spune-i, că tu umbli să prinđi mâțele (pisiocle) din lume, căci prea ești mánios pe ele, de-órece și-or mánecat un șorecel, care ție mult ți-a fost drag. Împăratul șórecilor ți-a arăta apoi locul, pe unde să intri în pământ, ca să te poți duce în țera smeilor.

Ajungend feciorul împăratului Dubă în împărăția împăratului șórecilor, cum auđi împăratul acesta, că el umbli să prăpădescă viața și strămădița mâțelor, îndată îi arătă un loc în stănoă, prin care să se pótă duce în țera smeilor, ba ce e mai mult, îi dete și o fluieră, dicendu-i, că la rentórcere să sufle în ea, și el îi va deschide ușa.

Intrând în pământ se tot duse până ce dase de-o móră de argint. El intră în móră, căci era de mult de când nu veduse casă, și-i cădea bine ochilor. În móră era numai o fată, dér fată, care plătea cât o lume de fete, căci în sóre te puteai uita, dér la ea între ochi nu. Tinerul, cum o vedđu, se și îndrăgosti în ea, dér și fata în el. Dându-se la vorbă unul cu altul, voinicul îi spuse, că el se duce la împăratul smeilor, ca să aducă de-acolo fetele împăratului roșu. Fata, când auđi asta, începú a lăcréma. El o întrebă, că de ce plânge? — Cum să nu plâng, dișe fata, când eu încă sunt una dintre acele trei fete și încă cea mai mare! — Ei, las' că-i bine, dișe feciorul, haidă cu mine! — Merg, dișe fata, dér înainte de ce am pleca te gătă, că ai să dai piept cu morarul. — Cu care morar? întrebă feciorul. — Cu smeul, dișe ea, dér n'avea fiică de el, căci sciu eu în ce-i stă puterea și tária lui. — În ce? — În căciula cea de pe căpétăiul patului, asta ți-o pune în busunar, și când va intra, lovesce-l cu ea între ochi, și atunci el n'ave putere asupra noastră.

Feciorul făcú precum îl învăță fata.

Smeul, când feciorul îl lovi între ochi cu căciula, căđu la pământ ca un trunchiu, ér ei se luară, ca să afle pe celelalte două fete. La câte-va zile ajunseră la o crășmă se băgară înăuntru.

Crășma era de aur, ér înăuntru se afla o fată, dér asta era fără păreche de frumoșă, ce era. Ei se așeđară la o masă, și tinerul numai decăt începú a se lua la vorbe cu fata cea din crășmă. Când aceea află, că el după ea a venit și că cealaltă fată e sora ei, sári în grumađi lor și de bucuria începú a plânge. — Nu plânge, dișe tinerul, ci haidém să aflú și pe a treia. — Așteptă până a veni uriașul, dișe fata. — Ce fel de om e crășmarul? — Crășmarul e smeu, dișe ea, și ai a-l face neputincios, căci de unde nu, ne omóră pe toți trei. — Cum l'oiu puté face neputincios? — Așa, că cu ștergura cea din cuiú o să-l lovesci peste picioare, și atunci el își va perde puterea.

Feciorul făcú cum îl învăță fata. Când smeul intră înăuntru, îl lovi peste picioare și el numai decăt căđu neputincios la pământ, ér tinerul cu cele două fete păsăriră crășma. La luna ajunseră la pórta unei ce-

drept urmare o însuflețire mai pronunțată a clerului pentru progresul bisericii și a poporului!

V. M.

Să dăm poporului carte!

În toamna anului trecut, 1898, d-l George Florian, preot în Sângerul de Câmpia, a procurat pentru poporul român din comuna d-sale o bibliotecă populară după sistemul bibliotecilor ambulante dela Brașov și prin mijlocirea comitetului despărțământului de aici al Asociațiunii.

Fiind d-l paroch Florian rugat cu ocaziunea aceea, ca să dea un raport asupra experiențelor, ce le va face cu biblioteca în primul an de folosință, d-sa s'a și grăbit să înainteze acum, după împlinirea anului, raportul dorit către comitetul cercual din Brașov.

După cum aflăm, d-l Florian în acest raport își exprimă înainte de toate mulțămirea sa, arătând, că biblioteca a fost primită de popor cu o bucurie și recunoștință, la care nu s'a așteptat. Spune apoi, că biblioteca a fost cercetată în ierna trecută de toți locuitorii din comună, căți sciu ceti. Cărțile au fost împrumutate de vre-o 50 de înș; iar cea mai mare a cetitorilor a fost din tinerime și puțin din cei mari de etate, căci aceștia nu sciu ceti. Mai mult au fost cetite cărțile cele mai populare. Biblioteca însă a fost cercetată numai în timpul iernei, căci îndată ce a dat lucrul câmpului, omenii au încetat de a mai ceti. Acum se apucă din nou, căci éráși a venit ierna.

Constatările acestea ne dau o nouă dovadă, că bibliotecile populare, decă sunt bine întocmite, își găsesc în sinul poporului nostru destui cetitori, chiar și în cele mai înapoiate comune, cum sunt de exemplu și comunele din Câmpia. Să nu se mai credă, séu presupună dér din partea niméni dintré cărturarii noștri, că bibliotecile ar fi „de prisos“ pentru plugarii români, de ăre ce nu le-ar ceti; avem destule probe, că nu sunt de prisos, ci din contră, *forte de folos*, și este o pierdere mare pentru noi, că nu se înființéază mai repede în cât mai multe comune.

Adunare de învățatori.

De lângă Baia-Sprie 1899.

Învățătorii gr. cat. români din tractul protopopesc al Baiei-Sprie și-au ținut adunarea filială de toamnă în Sișești la 2 Nov. n. unde au fost primiți din partea poporenilor cu tréscuși și cu strigăte de „să tréscă“. La 9 ăre s'a celebrat Sta Liturgiă de cătră d-nii Dr. E. Lucaciu și Iuliu Șurani, preot în Șurdești.

Pe lângă membrii ordinari ai reuniunii au participat la adunare d-nii: Dr. E. Lucaciu, Iul Șurani, d-ra Tertulia Lucaciu,

Atanasiu Demian membru fondator, și un număr frumos din popor.

Președintele substituit, învăț. Dipse, prin o vorbire frumoasă salutând pe cei adunați, deschide adunarea, aducând cu regret la cunoscință absența M. On. Protopop tractual președintele reuniunii.

Învățătorii adunați au trimis telegrame de felicitare d-lor Dr. Vasiliu Lucaciu și Il. Boroș prof. în Gherla. După adunare a urmat prânț comun în casa ospitală a d-lui învăț. local Vasiliu Băban, pentru ce i-se exprimă mulțămită și pe asta cale.

Ch.

Producțiuni și petreceri.

Serbare școlară în Beiuș Direcțiunea internatului Pavelian de fețițe din Beiuș aranjază la 7 (19) Novembre, cu ocaziunea zilei onomastice a episcopului Mihail Pavel, fondatorul internatului, un matineu festiv, cu următoarea programă: 1. Mureșian: „Imn“, cor vocal executat de eleve. 2. Rădulescu: „Corbul și vulpea“, poesiă, rostită de V. Doros, elevă de cl. III. elem. 3. Spindler: „Epheublat“, piesă de pian, executată de I. Gera elevă de cl. I. civ. 4. Szász: „Hetén vagyunk“, poesiă, declamată de V. Egri elevă de cl. III. civ. 5. Donath: „Dóme ajut“, cor vocal, executat de eleve. 6. Geibel: „Aus dem Walde“ poesiă declamată de G. Ossian, elevă de cl. II. civ. 7. Rossini: „La carita“, cor vocal și solo executat de eleve. 8. Mascagni: „Intermezzo“, piesă de pian cu acompaniament de Carmonni, executată de C. Mureșianu elevă de cl. IV. civ. și * *. 9. Steiner: „Recurs pentru premiu“, piesă teatrală tradusă din germană. Persónele: D-l Cordean: I. Sălăgianu el. cl. IV. civ! Clelia, fika lui, A. Nuțiu el. de cl. IV! d-șóra Gusta, croitore: I. Bandici el. de cl. IV. civ! Flóre, țerană: I. Darabanth el. de cl. IV. civ! Vera Cratow, studentă în medicină: E. Cosma el. de cl. IV. civ! Lena, servitoare: M. Grava el. de cl. IV. civ. 10. Cuvânt de închidere, rostit de I. Bandici, elevă de cl. IV. civ. 11. Musicescu; „Mulți ani“, executat de eleve.

Reuniunea Pompierilor voluntari din Blăși invită la producțiunea teatrală împreună cu joc, ce o va aranja Marți în 21 Noevre n. c.

Intrarea: loc I. 80 cr. — loc II. 60 cr. — stal 40 cr. Inceputul precis la 8 ăre séra. Venitul curat e destinat în favorul reuniunii pompierilor. Bilete de intrare se pot căpéta la „Consum“ soc. comercială și la librăria arhidieceană; ér séra la cassă. Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica în ziare.

Programa: I. „Zăpăciti“, Comedia în 1 act de Aug. Kotzebue, loc. de T. Alexi. Persónele vor fi reprezentate prin

pat, care în pat. Smeii îl întrebară, că ce a pățit? cine l'a opărit?

„Nime din nicăiri“, răspuse el. Smeii creșându-l nebun îl lăsară în bună pace și se depărțară, ér tinerul cu cele trei fete, cum se înséră o luară la drum, și se tot duse până ce au ajuns la stâncă, unde șe-dea împératul șórecilor. Aci feciorul flueră în flueriță și numai decăt 'i se deschise ușa.

Ajugând la împératul roșu își căpătă de muire pe fata cea mai frumoasă, adecă pe cea mai mică, căci pe aceea și-a ales'o, ér pe cele două le dete celor doi frați ai lui, dér împérăția și-o ținú pentru sine, ér celor două fete, adecă cumnatelor lui, li-a dat mari sume de bani și apoi făcură o nuntă mare, la care și eu pe un măt'm'am dus călare, am beut, am mánecat, prea bine m'am ospétat, cu óse și dinți de țap; cu pumni și palme peste cap. Cine așa uspeț și-ar dori, cerce ós-l va dobândi.

Încălecai pe-o șea bună,
Și vė spusei o minciună.

Antoniu Popp.

d-nii și d-rele: Dem. Icloșan, Aug. Gruia, Elena Icloșan, Nic. Recheriu. — II. Leac pentru sóre, Comedie în 1 act, de Trocaru reprezentată prin d-nii și d-rele: Iuliu Gruia, Elena Coldea, Ana Icloșan, Elena Icloșan, Aug. Gruia, Dem. Icloșan, Silv. Gruia. — După teatru va urma joc.

Tinerimea română din Brașov (Scheit) invită la producțiunea și petrecerea populară, ce o va aranja în folosul fondului corului dela biserica sf. Treimi de pe Toile, Duminecă în 7 Noevre v. 1899, în sala dela „Redută“. Inceputul la 7 1/2 ăre séra. Intrarea: de persónă 60 cr., pentru stud. 40 cr. Bilete se pot căpéta la d-l D. Eremias, la librăria Ciureu, la Casina Română și séra la cassă. Suprasolvirile și ofertele marinimóse se vor chita pe cale publică.

Corul vocal din Comlăuș (Ó.-Szt.-Anna) cu ocaziunea sfințirii șóclei a III-a, sub conducerea învățătorului Ioan Roșu, va aranja un Concert împreună cu dans Sâmbătă în 13 (25) Noevre 1899 în sala șóclei a III-a. Inceputul la 7 ăre séra.

Intrarea: de persónă 50 cr., de familie 1 fl. 20. Venitul e destinat pentru înființarea unui fond al corului vocal din Comlăuș, eventual al unei „bibliotecă școlare“. Suprasolvirile și ofertele marinimóse se primesc la adresa învățătorului I. Roșu și se vor chita pe cale diaristică.

Programa: Motto: Cântă Române. 1) „Vénătorul“, cor bărbătesc. 2) „Fóe verde tiriplic“, cor mixt de V. Magdu. 3) „Limba mea“, poesiă de Nic. Stefu, decl. de S. Boțoc. 4) „Lelea vítéză“, cor mixt de Musicescu. 5) „Rugămintea din urmă“, poesiă de G. Coșbuc, declamată de I. Musca. 6) „Nușca“, cor mixt de V. Magdu. 7) „N'ai mânca ceva“, de Th. Speranță, decl. de P. Budeanu. 8) „Briul popilor“, cor mixt de Musicescu. 9) „Dorule, o dorule“, cor mixt de V. Magdu. În pausă se vor juca „Bătută“, „Călușerul“ și „Hora dela Plevna“, ér după aceea va urma dansul: pentru inteligență în șóla nouă, pentru tinerimea economică în șóla veche.

ULTIME SCIRI.

București, 17 Novembre, „Timpul“ de ađi anunță, că pentru consolidarea datoriei flotante a țerei, guvernul român a reușit a face un împrumut în străinătate. Împrumutul s'a făcut pe termen de cincí ani, însă guvernul va avé facultatea pentru statul român, de a-se folosi în cursul acestui termen de ori-ce ocaziune favorabilă pentru a contracta un împrumut în condițiuni mai avantajoșe și a plăti datoria contractată astăđi, în momentele de crisă financiară europeană și locală. Incurând convențiunea definitivă relativă la modalitatea împrumutului, va fi perfectă.

Tot „Timpul“ desminte scirea adusă de „Adevérul“ despre retragerea din guvern a d-lui Tache Ionescu.

Londra, 17 Noevre. Trenul pancerat care plecase din Escourth la Ladysmith în 16 l. c. diminéța, constând din 8 vagóne pline cu tunuri și o companie de soldați, a căđut în mânilé Burilor. Burii au pușcat cu tunurile asupra trenului, silind pe Engleși să se predea. — „Agentiei Reuter“ i-se comunică scirea din Lourenzo-Marquez, că în 14 l. c. Burii au bombardat întreaga ăi Ladysmith-ul. Mai multe edificii au fost aprinse. — Guvernul engles n'a publicat încă scire oficióșă despre mórtea lui Joubert.

Wildpark, 17 Noevre. Părechia domnitóre germană cu prinții August, Wilhelm și Oscar au plecat ađi la Kiel, de unde vor merge în Anglia.

Judecătoria.

Din multele povețe practice, ce se cuprind în noua carte de legi „Amicul Poporului“ scrisă de d-l Titu Vuculescu, lă-săm să urmeze aci următoarele îndrumări cu privire la afacerile, cari se țin de judecătoria:

Décă suntem citați (chiămați) la vre-o judecătoria, trebuie să ne prezentăm acolo la óra pusă în citație, *punctual*, căci decă nu ne arătăm la óra defiptă, mai târziu nu ne primesce și perdem procesul. Decă nu ne înfățișăm la óra defiptă punctual, se privesce așa, ca și când am recunósce, că suntem datorți celuia, ce ne-a pirit, și recunóschem datoria noastră și nu voim să ne mai perdem vremea pe la judecătoria, ér judecătoria va hotărí după cele spuse de contrarul nostru. Decă cela ce piresce nu se înfățișéază, se privesce ca și când ar sta dela proces și judecătoria îl va respinge cu cererea lui.

Décă am fi împedcați în prezentare la judecătoria prin ceva bóla, ori altă împrejurare, care ne-a cuprins fără veste, putem să ne justificăm, adecă să documentăm, că din care causă nu ne-am putut prezenta.

În contra sentințelor aduse de judecătoria, decă acelea nu ne plac, avem drept să apelăm în decurs de 15 zile. Apelațiunea o putem spune și cu gura, dér putem să o dăm și în scris. Pe apelația, care nu ni-o face vre-un avocat, trebuie să se pună doi martori vidimători. În cause, cari nu au valóre mai mare decăt 50 fl., nu se póte apela. Contra acestor sentințe, cari nu se pot apela, are loc cererea de supra-esaminare. Supra-esaminarea numai atunci se póte cere, decă la aducerea judecătii nu s'a întrebuițat de fel vre-o regulă de drept, ori aceea s'a întrebuițat necorect. (Neregularitatea și întrebuițarea necorectă a regulii de drept un om, care nu e avocat séu jurist, nu o póte cunósce, drept aceea pentru-că noi nu pricepem ceva, nu-i iertat sé vătémăm pe judecători, ci să mergem îndată la un avocat și să cerem sfatul lui).

Décă avem contra cuiva o pretensiune, care nu trece peste 500 fl., nu e de lipsă să-l improceuăm îndată, ci putem ruga judecătoria, ca să-i trimită datorașului „porunca de plătire“ (fizetési meghagyás).

Porunca de plătire are acel înțeles, că judecătoria provócă pe cel ce e dator, ca în decurs de 15 zile să plătescă datoria. Decă cel ce a primit porunca de plătire simte că nu e dator, trebuie să contradică (ellentmond), adecă să spună, celui care îi imanuéză porunca de plătire, că nu e dator cu banii, cari îi cere dela el. Contradicerea are puterea aceea, că judecătoria nu-l va esecua după trecerea celor 15 zile puse în porunca de plătire, ci decă va cere ori-care partidă, judecătoria le va pune un termen, în care va pertracta cauza. Decă cel ce a primit porunca de plătire nu a plătit în decurs de 15 zile și nu a contradis, — la rugarea creditorului îl va esecua judecătoria.

Până la 20 fl. trebuie să pirim la judecătoria comunală, ér dela 20 fl. în sus la judecătoria cercuală. Cel ce nu e îndestulit cu judecata, care îi vor face la casa comunală, are drept să apeleze în termen de 8 zile la judecătoria cercuală, care va judeca în forul al doilea.

Din multele casuri, ce se pot întempla în viața unui om, nu se póte spune înainte, cari casuri se țin de judecătoria cercuală și cari se țin de autoritățile administrative (pretura, în orașe magistrat, ori căpitan). Peste tot însă se póte ăice, că: casurile acelea, cari nu se referesc la legătura dintre gazdă și servitor (slugi), cari nu se referesc la legătura dintre măiestru și învățacei (șăgărți), ori calfele lui, cauzele între gazde și lucrătorii de pământ, cari au contract făcut înainte antistiei comunale, se țin de judecătoria cercuală. (Pretensiunile până la 20 fl. la judeca comunal).

De judecătoria se mai țin următoarele cauze private:

tăți. Intrară înăuntru. Cetatea era din pietre prețioșe, din diamant, smaragd și din rubine, căci strălucea ca stelele de pe ceriu. În cetate era o fată frumoasă ca un ánger, era adecă cea mai mică dintre fetele împératului roșu. Feciorul și cele două surori îi spuseră, că au venit după ea. Fata începu a plânge cu amar, și le ăise, că înzadar li-i tótă bunăvoința, căci sméul ei e fără păreche de tare, și numai așa l'ar puté învinge, decă l'ar opări cu sánge de smeu.

Feciorul, ađgând acósta, se duse la cei doi smei, pe cari i-a învins deja, îi omori pe améndoii, le luă sángele și după ce se întórse, îl puseră să fərbă. Când veni sméul acasă, aruncă sángele la smeu între ochi. Smeul opărit căđu la pământ și începu să rănésce ca un leu, dér înzadar, căci neputincios fiind, nu le puté face nici un réu, ér în cele din urmă îl rugă pe tiner, ca măcar să-i spună, cum îl chiamă.

— „Nime din nicăiri“, răspuse el.

Smeul atunci flueră și cum ai bate în palme se umplú cetatea de smei. Feciorul și cele trei fete se ascuseră, care sub

Pirile pentru datorii pe obligațiuni ori fără obligațiuni. Muiera, care s'a dus dela bărbat și își cerea hainele și alte cele. Arănda de case și pământuri (procese ce se nasc din arănda).

Arborul-Viperă.

În pădurile din Australia de răsărit se află un copac înalt de 40 de metri și al cărui trunchiu e gros de opt metri, jur împrejur.

Aceste foi, ridicate în sus, sunt acoperite pe de desubt cu o mulțime de perle foarte subțiri, un fel de ace vegetale, din care unul singur, când pătrunde cu vârful în pielea unui animal, lasă un venin mai violent decât al celor mai teribile vipere.

Cât despre efectele acestui venin asupra omului, un călător povestese următorul fapt, la care a fost martor:

„Trecând călări cu mai mulți europeni prin pădurile dela Ilawara, unul din ai noștri, un botanist francez, pe care cu toate că îl înșeuasem de primejdia acestui copac, avu ideea nenorocită să apuce cu degetul o folea a unui din ei, pentru a o rupe și a-și îmbogăți erbarul.

„Efectul s'a produs cu repeziunea unui fulger; degetele s'gârcoite și strînse unul lângă altul, deveniseră vinete, nu se mai puteau mișca; brațele, atârinate dela lungul corpului, erau ca și rupte dela umeri, erau reci și țepene ca nisce brațe de marmură.

„Șeful călăuzelor noastre, un bătrân sălbatic, foarte harnic și experimentat, sări jos de pe cal și încep să alerge dimprejur plecându-se îco și colo, culegând nisce ierbururi o foi rotunde și plisate și când adună o cantitate suficientă din ele, încep să le mestece în gură.

„După 20 de minute de frecături și de melopee sălbatică, fu mare bucuria noastră vădând degetele, morțe până aci, recăpătând viață, reluându-și colorea, întinzându-se, mișcându-se. Inșe cum aș arăta strigătul de fericire al s'ermanului botanist? Densul se repezi la bătrânul negru, căruia îi curgeau încă din gură bale verdui și

care avea un cap mai urit decât al unui drac, și-l sărută de șese-ori.

MULTE ȘI DE TOTE.

Căsătoria la Buri.

De obicei Buri se căsătoresc de tineri. Un tiner, decă a ajuns vârsta de 20 ani, își caută nevastă, decă cum va nu i-au găsit vre-una părinții.

Părinții fetei, cu toate că știu ce însemnează acea vizită, totuși îl primesc foarte rece și se rețin foarte puțin cu ei. Se duc apoi a doua oră și ă așa de rece sunt primiți. Abia când se duc a treia oră sunt primiți mai cu căldură, și hotărăsc asupra celor trebuincioase la cunună și decid ziua.

Cunună de obicei se săvârșește Dumineca. În ziua aceea mulțime de omeni călări și cu trăsuri se duc în satul unde se află biserică, căci nu sunt în toate satele biserică. Mirele intră în biserică cu familia și cu rudeniile sale și mirăsa tot așa.

Se întemplă adese-ori, că într-o Duminică se săvârșește și câte 12 cununii, în aceeași biserică. Atunci preotul în continu stă înaintea altarului.

Tărgurile cam de regulă se țin tot în acele Duminici, când este vre-o cunună, și părinții, cari au copii de însurat, atunci umblă de le caută câte o mirăsa Ospețele lor durază mai multe zile și se consumă foarte multă mănăcare și băutură, căci Buri au poftă de mănăcare foarte bună.

Răspunsuri înțelepte.

Cine este înțelept? — Acela, care pte învăța dela ori și cine.

Cine e tare? — Acela, care își scoie stăpâni patimele sale.

Cine e bogat? — Bogat este omul, care e mulțumit cu ceea-ce are.

Cine e onorat? — Acela, care onorează pe alții.

Vaci în cupeu de salon.

În călătoria părechii imperiale rusești la Berlin, fără îndoială cei mai originali călători ai trenului de curte au fost două vaci, cari au fost luate în călătoria cu scop, ca cele trei prințese mici să nu ducă lipsă de lapte prispăt. Un cupeu al trenului de curte s'a aranjat în grajd foarte elegant. Padimentul și peretii, după cum spune „N. Z.", au fost obduși cu tablă de pără vânăta-albă și era o curățenia la culme. Nutrețul se comanda pentru vite pe cale telegrafică dela stațiuni singuratică.

Inteligența furnicilor.

Un consilier-forestier br. de Ulmstein din Dubno lângă Skalitz (Boemia) împărtășește o întâmplare deosebită, ce dovedește marea inteligență a furnicilor. Numitul avea în grădina sa un prun (Reineclaude), care era cercetat regulat de furnici, cari, firesce, atacau pomele de pe el. Spre a apăra pomul de furnici, el înfășură trunchiul pomului c'un inel făcut din clei și lat de opt centimetri. Ciudată și neașteptată înfruire a avut decă asupra furnicilor.

Mai întâiu de toate furnicele, ce veneau de jos, precum și cele ce coborau de sus erau foarte neliniștite și iritate și alergau în jurul inelului de clei, pe la margine, pipăind cu mare băgare de semă; apoi după-ce vedeau, că ostenelele lor sunt zadarnice, se întorceau de unde au venit. Cele ce veniseră de jos se întorseră asemenea. Aici ținură sfat de răsboiu și rezultatul se arată deja abia după o oră. În apropierea cea mai mare de pom era adecă o cărăre acoperită cu nisip și de aici micile animale își luară ajutorul. Fiă-care muncitore luă adecă din acel nisip câte-un grăunte mic și cu povara acăsta se urcară cetele de furnici ărași sus pe pom și lipiră aici pe fașia de clei grăunte după grăunte de nisip. După o muncă de trei ore întregi stăruința animalelor a fost încununată de succes. O șosea în totă regula pavată diagonal peste clei, cam opt milimetri de de lată, era gata și îndată fu predată comunicațiunei, care apoi nici n'a mai fost turburată de cătră stăpânul pomului, de-orece vădend el dovada acăsta de inteligență și băgare de semă a furnicilor, n'a vrut să-o lase nerespătită și decă le lăsă de aci încolo să se plimbe în pace pe pom în sus și în jos.

Căendarul săptămânei NOVEMBRE. are 30 zile. BRUMAR.

Calendar table with columns for Day, Julian Calendar, and Gregorian Calendar.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table listing grain prices in Brașov with columns for measure, quality, and price.

Cursul lozurilor private din 17 Nov. 1899.

Table of private exchange rates for various locations like Basilea, Credit, Clary etc.

Tărgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 14 Nov. de 33,655 capete, la 15 Nov. au intrat 588 capete și au eșit 244 capete rămânend la 16 Nov. un număr de 33,999 capete.

Se notéză marfa: ungrurescă veche grea dela — cr. marfă ungrurescă tinără grea dela 41—42 — cr. de mijloc dela 42—42½ cr. ușoră dela 43—43½ cr. — Sărbescă: grea 41—42 cr., de mijloc 40½—41½ cr. ușoră: 39—42 cr. kilogramul.

Bursa de mărfuri din Budapesta din 17 Nov. n. 1899

Table of commodity prices in Budapest including wheat, oil, and other goods.

Produsele de la Sibiu

Table of prices for products from Sibiu, including various oils and grains.

Bursa de București din 17 Nov. n. 1899.

Table of financial and commodity prices in Bucharest, including bonds and exchange rates.

SCOMPTURİ:

Table of bank exchange rates for various international locations.

Cursul pieței Brașov. Din 18 Novembre 1899.

Table of market prices in Brașov for various commodities like silver and gold.

Cursul la bursa din Viena.

Table with financial data from Vienna, including gold and silver prices, exchange rates, and interest rates for various currencies and bonds.

Table with financial data, including gold prices, exchange rates, and interest rates for various currencies and bonds.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 17467--1899.

PUBLICAȚIUNE.

De-orece Iosef Schmidt cu suplica din 7 Noiembrie a. c. a renunțat la licența de până acuma, cu datul 7 Aprilie 1899 Nr. 5481/99 pentru biroul de informațiuni și plasarea de servitori se provacă toți aceia, cari în urma vr'e-unei afaceri cu sus numitul birou ar avea vre-o pretenziune de despăgubire, să înainteze plânsurile lor, cel mult până în 10 Decembrie a. c. la subscrisul Magistrat orașenesc, căci după expirarea

acestui termen cauziunea depusă de Iosef Schmidt i se va preda îndărăt Brașov 11 Noiembrie 1899.

766.1--1.

Magistratul orașenesc.

XXXXXXXXXX

De vândare o casă, cu grădină frumoasă, teritoriū mare, situată în Strada Castelului nr. 34.

Informații se dau tot acolo.

768 1--3.

XXXXXXXXXX

Dela Tipografia „AURORA” A. Todoran

— din Gherla — Szamosujvár, —

se pot procura următoarele cărți:

Table listing various books for sale, including religious texts, biographies, and general literature, with prices.

Table listing various books for sale, including religious texts, biographies, and general literature, with prices.

Table listing various books for sale, including religious texts, biographies, and general literature, with prices.

Table listing various books for sale, including religious texts, biographies, and general literature, with prices.

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele, apărute ori și unde.

Recușite de scris pentru școlă și cancelarie. — Tot soiul de tipărituri oficioase.

Cataloge și computuri se trimit gratis și franco ori și cui.

Tore cărțile de mai sus se pot procura direct și dela Tipografia A. Mureșianu (din Brașov).

Nr. 6989—1899.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, cumcă aruncul de 3% pentru acest an, stabilit prin articolul de lege XXI ex. 1898 pentru fondul țerei spre alimentarea bolnavilor este deja a se plăti.

Cestionatul aruncă poartă caracterul unei dări reg. directe și atinge fără excepțiune pe fiecare contribuent.

Se provocă deci toți contribuenții, ca cel mult până în 15 Decembrie se plătescă acest arunc la casa orașenească de dare Brașov, în 13 Novembre 1899. 2 3764. *Oficiul orașenească de dare.*

Gazeta Transilvaniei cu numărul 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciurca și la Eremias Nepoții.

Paharu 9 cr. Litru 30 cr.

Aduc la cunoștință, că mi-sau incredințat numai mie singur **vândarea**

Berei „Alt Pilsenetzter“

pentru Brașov și împrejurime.
Asigurând un serviciu solid și cu atențiune.
Invit la o cercetare numerosă.

George Gabel.

Paharu 9 cr. Litru 30 cr.

Publicație.

La prea înaltă decisiune a Măiestății Sale Apost. c. și reg. se deschide a

XXI loterie de stat reg. ung.

pentru scopuri de binefacere,

a cărui venit curat se va întrebuința pentru următoarele scopuri de binefacere: 1) pentru fondul ce se va crea spre ajutorarea veduvei și orfanilor săraci a amployaților de stat. 2) Spitalul din Șarvar. 3) Reuniunea de scutire a ucenicilor catolici. 4) Bucătăria pentru săraci din cercul a V-a din Budapesta. 5) Institutul de educație din Buda sub conducerea Călugărilor Sf. Vinzenz. 6) Orfelinatul crucea alba. 7) Spitalul orașenească din Zengg. 8) Mensa academică din Kașsau. 9) Reuniunea Tabitha din Budapesta. 10) Filiala Crucii roșie ung. din Cluj.

Câștigurile sunt în număr de 7691 după planul următor, în suma de **365,000 corone**, și anume:

1 câștig principal	150,000 cor.	10 câștiguri à	1,000 cor.
1 " "	50,000 "	20 " "	500 "
1 " "	20,000 "	50 " "	100 "
1 " "	10,000 "	100 " "	50 "
2 " "	5,000 "	1000 " "	20 "
5 " "	2,000 "	6500 " "	10 "

Tragerea urmază necondiționat în **30 Decembrie 1899.**

Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capătă: la secția loteriei statului în Budapesta (IX. Csepel-rakpart) la oficiile de dare și sare, la cele mai multe oficii postale și în orașele principale, la cei incredințați cu vândarea de losuri.

Budapesta, la 1 August 1899.

Direcțiunea loteriei reg. ung.

2—1.683.

Femeile din Viena au a frumseța lor

în prima linie întrebuințării celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesc de acest mijloc, capătă o coloră sănătoasă a feței, teintă frumosă fără încrețituri până la bătrânețe, depărtăză pistrui, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și toate necurătențiile pielii, despre ce se garantează, se dau bani îndărăt.

S'a aplicat acesta pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se poate dovedi cu atestare și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunățate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumsețe se inventat și erași au dispărut. Prețul unui borcanel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour da pielii o albă ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu confiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14.** — În Budapesta la **IOSIF TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, în Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „la urs“ lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 3—9.579.

Nu mardale se încălțăminte vechi.

Din cauza locului mic și a reducerii depositului de ghețe recomandă

FRIEDRICH BAHMÜLLER

Deposit de încălțăminte

Brașov, Strada Porții nr. 15, la cisma mare

Marele asortiment de încălțăminte, pentru bărbați, dame și copii.

Fabricat propriu, lucru de mână calitate recunoscută de bună

cu prețuri de concurență de tot ieftine.

1 par. ghețe pentru bărbați sadea dela fl.	3.20 cr. în sus
1 " " " " cu besetz " "	3.80 " " "
1 " " " " dame " "	3.50 " " "
1 " " " " copii după mărime " "	1.20 " " "
Asortiment mare în ghețe de bal dela	1.20 " " "
Pantofi de casă buni, călduroși cu talpă de păsă de piele dela	— .90 " " "

Recomand și galoci veritabili rusești, aduși direct din Petersburg. Marcă recunoscută de cea mai bună. Cei mai bun mijloc contra trigului și umezelei, care le scot la vândare de ași încolo mai ieftin ca ori și ce concurență.

Vândare numai cu bani gata.

Comande de ghețe, după măsură și după cele mai moderne fasoni, se execută în atelierul meu prompt.

1-6768.

Trainic, ieftin și bun.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, clasor-nice de buzunar elvețiane, asortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofi, argintărie Alyana la calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nicket, aramă pe cale electrică.

Tôte reparaturile ce cad în bransa de sus, se esecută ieftin și prompt.

— Gravuri în pétră și metal. —

Specialitate: Confectionare de obiecte bisericesci și anume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e.c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

La esposițiile igienice din Cairo în anul 1895 și în Londra la an. 1896 au fost premiat **SPIRTUL REUMA** cu diploma de onore și cu **medalia de aur.** Probat de capacități medicale și întrebuințat cu succes în spitalo

SPIRTUL-REUMA

are efect sigur în toate părțile corpului și anume contra reumatismului, dureri de nervi, soldina, ischias, asthma s a

Efectul în unele casuri este extra-ordinar, astfel, că după o singură întrebuințare alină dureri vechi.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute.

Prețul unei sticle cu regule întrebuințării 1 coronă, calitate mai tare 2 coronă 40 fileri.

Depou principal în Budapesta la farmacia D-lui Iosef Török, Király-utoza 12 și a d-lui Dr. A. Egger, Váci körút 17, asemenea în toate farmaciile din provintă, precum și la preparatorul

WIDDER GYULA,

farmacist în Sátoralja-Ujhely.

Comande din provincie se efectuează punctual.

Depou în Brașov la farmaciile: Victor Roth, Friedrich Stenner, Franz Kelemen, A. Jek-lius, Carl Schuster. În Cohalm: Ed. Victor Melas.